

შპს „მარჯანი 5“ - ის
სილიკომანგანუმის ჩამოსხმის საწარმოს მოწყობისა და
ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის
ანგარიშის თაობაზე

9 აგვისტო, 2018

წარმოგიდგენთ მწვანე ალტერნატივას შენიშვნებს ქ. ზესტაფონში, სოფელ კვალითში სილიკომანგანუმის ჩამოსხმის საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტის საჯარო განხილვისათვის 2018 წლის 19 ივლისს გამოქვეყნებული სკოპინგის ანგარიშის¹ თაობაზე:

ზოგადი სახის შენიშვნები

1. სკოპინგის ანგარიშის 2.1 ქვეთავში ვკითხულობთ, რომ საწარმოო პროცესში გამოსაყენებელი ნედლეულის შემოტანა მოხდება, როგორც ქვეყნის შიგნით არსებული შესაბამისი წყაროებიდან, ასევე საზღვარგარეთიდან (გვ. 5). მნიშვნელოვანია, ნედლეულის შემოტანის საკითხის დაზუსტება და ნედლეულის დახასიათება.

2. დოკუმენტში წარმოდგენილ სურათზე 2.1.1 – „საპროექტო ობიექტის ტერიტორიის განთავსების სიტუაციური სქემა“, სადაც სხვადასხვა საწარმოები და ობიექტებია დატანილი, მონიშნულია ტერიტორია, რომელზეც მითითებულია „სახელმწიფო“ - გაუგებარია მონიშნული ტერიტორიის დანიშნულება.

3. დოკუმენტის თანახმად: „გზმ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში განხორციელდება საპროექტო ტერიტორიის დეტალური შესწავლა, რაც მოიცავს როგორც აუდიტსა და ლიტერატურულ, ისე ლაბორატორიულ კვლევებს და მონაცემების პროგრამულ დამუშავებას“ (გვ.24). საჭიროა, დაზუსტეს მოხდება თუ არა საბაზისო/სამიეზო კვლევების ჩატარება.

ალტერნატივების ანალიზი

1. „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ თანახმად², სკოპინგის ანგარიში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ალტერნატივების შესახებ.

¹ <https://bit.ly/2vmtgYe>

² საქართველოს კანონი „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“, მე-8 მუხლის, მე-3 პუნქტის, „ა.გ“ ქვეპუნქტი

საქმიანობის განმახორციელებელი საერთოდ არ განიხილავს დაგეგმილი საქმიანობის ალტერნატივას. დოკუმენტში წარმოდგენილი არაქმედების, ტექნოლოგიის, საწარმოს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები კი არ არის შესწავლილი და ზოგადი სახის დასკვნების, კომენტარების სახითაა წარმოდგენილი. მაგალითად: „ყოველივე აღნიშნულის გათვალისწინებით შეიძლება ითქვას, რომ არაქმედების ალტერნატივა, ანუ საქმიანობის არ განხორციელების შედეგად არ იქმნება სამუშაო ადგილები, არ ვითარდება ეკონომიკა, რაც უარყოფითად მოქმედებს სოციალურ გარემოზე. ამდენად არაქმედების ვარიანტი უარყოფითი ხასიათის მატარებელია“ (გვ.11).

ალტერნატივები შეფასებული არ არის გარემოსდაცვითი კუთხითაც, რაც სკოპინგის ანგარიშის მნიშვნელოვან ნაკლს წარმოადგენს.

2. არაქმედების ალტერნატივის განხილვისას ვხვდებით წინააღმდეგობრივ ინფორმაციას პროექტის განხორციელების შედეგად მიღებულ ეკონომიკურ სარგებელთან დაკავშირებით. წარმოდგენილი მოსაზრების შესაფასებლად არავითარი რაოდენობრივი მონაცემი არ არის მითითებული: „ამასთანავე ის ფაქტი, რომ საქმიანობის შედეგად საწარმო დაასაქმებს 100 ადამიანს, მნიშვნელოვნად აისახება ადგილობრივი მოსახლეობის ფინანსურ მდგომარეობაზე. ეს ფაქტი კი მცირედ მაგრამ მაინც დადებით გავლენას იქონიებს ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობაზე“ (გვ.11).

ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედება

1. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების ემისიასთან და ხმაურის გავრცელებესთან დაკავშირებით ვკითხულობთ: „წინასწარი ანალიზით შეიძლება ითქვას, რომ ხმაურის და დამაბინძურებელი ნივთიერებების გავრცელებით ნეგატიური ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი“, მაგრამ რა იგულისხმება წინასწარ ანალიზში, ჩატარდა თუ არა რაიმე კვლევა ანალიზისთვის დოკუმენტიდან არ ჩანს.

2. ანგარიშში არ არის შეფასებული ფლორასა და ფაუნაზე ზემოქმედება. თავი 3.4 - „ბიოლოგიური გარემო“ საერთოდ არ მოიცავს სახეობების დასახელებებს: „საპროექტო ტერიტორიაზე მცენარეული საფარი წარმოდგენილია რამდენიმე ერთეული ხით, ბუჩქოვანი და სარეველა ბალახებით (იხ. სურათი 2.1.2)“ (გვ.14). აგრეთვე, დოკუმენტის თანახმად, საქმიანობის განხორციელების პროცესში მცენარეულ საფარზე პირდაპირი ზემოქმედება არ მოხდება, თუმცა რა სახის ირიბი ზემოქმედებაა მოსალოდნელი მითითებული არაა.

3. ნარჩენების შესახებ თავი ზოგადი სახის ინფორმაციას მოიცავს. კერძოდ, განსაზღვრული არაა ნარჩენების არასწორი მართვის შემთხვევაში, გარემოს რომელი რეცეპტორების ხარისხობრივი მდგომარეობის გაუარესება მოხდება.

4. წიდის მართვასთან დაკავშირებული საკითხი ანგარიშში დაზუსტებული არაა. ზოგადად არის ნახსენები, რომ საწარმოში წარმოქმნილი წიდა განიხილება როგორც ნედლეული და კომპანია მის რეალიზაციას გეგმავს. საქმიანობის განმახორციელებელი საწყის ეტაპზე არ განსაზღვრავს ნარჩენების განთავსების ადგილმდებარეობას. დღეისათვის, საქართველოს ყველა ინდუსტრიულ ქალაქში ერთ-ერთი პრობლემატური საკითხი - სწორედ საწარმოო ნარჩენების უკონტროლო განთავსებასთან არის დაკავშირებული. შესაბამისად, საჭიროა დაზუსტდეს სად როგორ მოხდება წიდის საბოლოო განთავსება.

5. სკოპინგის ანგარიშში შემარბილებელი ღონისძიების შესახებ ცხრილებში (ცხრილი 4.1.1; ცხრილი 4.1.2) ფლორასა და ფაუნაზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, არც მშენებლობისა და არც ექსპლუატაციის ეტაპზე, წარმოდგენილი არ არის.

6. სკოპინგის ანგარიშში ადგილობრივ მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედება შეფასებული არ არის, რაც გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მოთხოვნებთან წინააღმდეგობაშია.

დაგეგმილი სკოპინგის საჯარო განხილვა

დასასრულს, უნდა აღინიშნოს, რომ 2018 წლის 8 აგვისტოს ქ. ზესტაფონის მუნიციპალიტეტის სოფელ კვალითის გამგეობის შენობაში სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა უნდა ჩატარებულიყო. შეხვედრის დაწყებამდე გაირკვა, რომ ინფორმაცია საჯარო განხილვის შესახებ არ იქნა მიწოდებული მოსახლეობისათვის, რის გამოც გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „მარჯანი 5“-ის და „მწვანე ალტერნატივას“ წარმომადგენლების გარდა არავინ ესწრებოდა შეხვედრას. სამინისტროს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ 8 აგვისტოს შეხვედრა არ ჩაითვლებოდა სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვად და გაფორმდებოდა როგორც საინფორმაციო სახის შეხვედრა, ხოლო სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას მომდევნო დღეებში მოსახლეობის ინფორმირების შემდეგ ჩაატარებენ.

შეჯამების სახით უნდა აღინიშნოს, რადგან სამინისტრომ ვერ უზრუნველყო საჯარო განხილვის შესახებ განცხადების გავრცელება და შესაბამისად, პროცესში დაინტერესებული საზოგადოების ჩართვა, აუცილებლად მიგვაჩნია სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა ჩატარდეს მომავალში, ასევე საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ შეასრულოს კანონმდებლობით³ განსაზღვრული ვალდებულება, კერძოდ საჯარო განხილვის ჩატარების შესახებ ინფორმაცია განათავსოს როგორც სამინისტროსა და შესაბამისი ადმინისტრაციული ორგანოების ვებ-გვერდებზე, ასევე გზშ-ისადმი დაქვემდებარებული საქმიანობის განხორციელების უახლოეს საჯარო ადგილას, ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილას: ტრანსპორტის გაჩერებაზე, სკოლასთან, სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებასთან, სავაჭრო ცენტრთან, ფოსტის ოფისთან ან/და საზოგადოებრივი თავშეყრის სხვა ადგილებთან.

აგრეთვე აუცილებელია, დაინტერესებულ საზოგადოებას სკოპინგის ანგარიშზე შენიშვნებისა და მოსაზრებების მომზადებისათვის მიეცეს კანონმდებლობით⁴ განსაზღვრული ვადა.

³ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ბრძანება №2-94 საჯარო განხილვის წესის დამტკიცების შესახებ, მე-7 მუხლი. „გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობისა და ამ სფეროში მართლმსაჯულების საკითხებზე ხელმისაწვდომობის შესახებ“ კონვენციის მე-6 მუხლის თანახმად, დაინტერესებული საზოგადოება ადეკვატურად, დროულად და ეფექტურად უნდა იყოს ინფორმირებული საზოგადოებრივი თუ ინდივიდუალური შეტყობინების მეშვეობით (გარემოებათა გათვალისწინებით) გარემოს დაცვასთან დაკავშირებული გადაწყვეტილებების მიღების პროცესის საწყის ეტაპზე.

⁴ საქართველოს კანონი „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-9 მუხლის თანახმად, საზოგადოებას უფლება აქვს, სკოპინგის განცხადების ამ კოდექსის მე-8 მუხლის მე-2 ნაწილით დადგენილი წესით განთავსებიდან 15 დღის ვადაში, ამ კოდექსის 34-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წესით სამინისტროს წარუდგინოს მოსაზრებები და შენიშვნები სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით.